

Kunnskapsdepartementet
v/ kunnskapsminister Guri Melby

Vår saksbehandler

Kopi til

Vår dato
09.03.2021

Vår referanse

Deres referanse

Blir skoler og barnehager kompensert for ekstra utgifter knyttet til koronapandemien?

I 2020 fikk kommunesektoren overført over 14 milliarder kroner for å dekke sviktende inntekter og økte utgifter. I 2021 er over 8 milliarder overført til kommunesektoren for å dekke de samme formålene i første halvår.

Ifølge arbeidsgruppen som er nedsatt for å kartlegge de økonomiske konsekvensene av covid-19-situasjonen i kommunesektoren, var samlet netto merutgifter og inntektsbortfall i sektoren rundt 14 milliarder kroner. Konklusjonen i arbeidsgruppens delrapport i november 2020 var dermed at i makro var behovene dekket. Vi vil likevel påpeke at kostnader til nødvendige smitteverntiltak i videregående opplæring i liten grad er ivaretatt i de overføringene til kommunesektoren som så langt er bevilget.

Til tross for dette råder det stor usikkerhet og uenighet om barnehagene og skolene faktisk har fått dekket de ekstra utgiftene de har hatt, eller om de har fått anledning til å bruke midler ut over opprinnelig budsjett for å dekke slike utgifter. Undersøkelser foretatt av Utdanningsforbundet, og tilbakemeldinger fra lærere, skoleledere og styrere i barnehagene, tyder på at dette har skjedd bare i begrenset grad.

Vi mener at noe av forklaringen på dette er at signalene fra regjeringen til kommunesektoren om at ekstra utgifter kom til å bli kompensert, var vage, generelle og kom altfor sent. Det ble ikke forklart spesifikt hvilke ekstra utgifter som kom til å bli kompensert, og det ble ikke tatt høyde for at kommuner og fylkeskommuner hadde ulikt smittetrykk, og dermed også svært ulike utfordringer og utgifter knyttet til pandemien.

Dermed ble det ikke kommunisert tydelig til barnehager og skoler at de kunne bruke penger ut over budsjett for å sette inn ekstra koronatiltak. De ekstra utgiftene måtte derfor hentes innenfor ordinære budsjetttrammer, noe som i de fleste tilfeller fører til redusert kvalitet i tilbudet til barn og elever. Som følge av dette har heller ikke barnehager og skoler kunnet øke vikar- eller overtidsbudsjettet. Meldinger til Utdanningsforbundet viser også at der barnehager og skoler har fått dekket ekstra utgifter ut over opprinnelig budsjett, så har de fått tildelt langt lavere beløp enn det de har meldt inn behov for.

Mange skoler, lærere og elever har levd med rødt smittevernnivå over lang tid. Vi har oppfattet at nasjonale myndigheters mål har vært at elever skulle gis et tilbud om opplæring på skolen i så stor grad

som mulig innenfor de reglene som gjelder for dette smittevernnivået. Og selv om de praktiske mulighetene vil variere når det gjelder å legge til rette for opplæring på skolen ved slike smitteverntiltak, er vårt klare inntrykk at mange skoler har sendt elevene hjem til hjemmeopplæring i langt større grad enn det som hadde vært nødvendig dersom ekstra ressurser var stilt til rådighet.

Det gir derfor grunn til uro når en opplever mangelen på initiativ fra regjeringens side til å finne ut hvor koronapengene til kommunesektoren faktisk har blitt av. Store summer er fordelt som generelle tilskudd uten klare kriterier for hvordan de skal nå ut til skoler, lærere og elever.

Vi ber om at statsråden tar initiativ til en evaluering av pengestrømmene til kommunene og fylkeskommunene, og som faktisk viser hvordan fordelingen har vært og hvor pengene har endt opp. Et viktig sted å begynne er å avdekke hvordan midlene er fordelt mellom kommuner og fylkeskommuner, mellom sektorer og ikke minst, om barnehager og skoler som har hatt store merutgifter knyttet til pandemien, faktisk har fått disse kompensert.

Hvis vi ikke får svar på disse spørsmålene, risikerer vi at barn og unge betaler dobbelt for koronapandemien, først ved nedstenging og hjemmeundervisning, deretter ved at kvaliteten på tilbudet blir redusert ved at koronautgifter har blitt dekket innenfor barnehagenes og skolenes ordinære budsjetter. Konsekvensene av dette vil innebære et betydelig etterslep av kostnader som barnehager og skoler vil slite med over tid.

Staten har effektivt støttet et koronarammet næringsliv ved hjelp av framtidige generasjoners sparepenger. Regjeringen har derfor et stort ansvar for å sørge for at ekstra koronamidler til barnehager og skoler kommer fram dit de skal.

Vi viser ellers til brev til kunnskapsministeren og kommunal- og moderniseringsministeren fra Utdanningsforbundet datert 15.12.2020.

Vennlig hilsen

Ragnhild Lied
leder i Unio

Steffen Handal
leder i Utdanningsforbundet